

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100516

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-07-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Шетеля Володимир Володимирович
- Shetelia Volodymyr Volodymyrovych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 221

Назва наукової спеціальності: Стоматологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 18-07-2023

Спеціальність за освітою: стоматологія

Місце роботи здобувача: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, м. Ужгород, Ужгородський р-н., Закарпатська обл., 88000, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 61.051.068

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, м. Ужгород, Ужгородський р-н., Закарпатська обл., 88000, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, м. Ужгород, Ужгородський р-н., Закарпатська обл., 88000, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 76.29.55, 76.29.55.05

Тема дисертації:

1. Клініко-лабораторне обґрунтування впливу дефіциту фтору та йоду на структуру та функції емалі зубів
2. Clinical and Laboratory Argumentation of Fluoride and Iodine Deficiency Effect on the Structure and Functions of Tooth Enamel

Реферат:

1. Дисертація присвячена вирішенню актуального наукового завдання дитячої стоматології – підвищення ефективності ремінералізуючої профілактики карієсу зубів у дітей, які проживають в умовах біогеохімічного дефіциту фтору та йоду в період прорізування та мінералізації перших постійних молярів, шляхом впровадження диференційованих підходів при різних ступенях активності каріозного процесу. Вперше

встановлено, що за умови недостатньої мінералізації емалі тимчасових зубів спостерігається зниження її захисної функції, при цьому у морфологічній реорганізації пульпи та дентину можна виділити три стадії: інфільтрація імункомпетентними клітинами субодонтобластичного шару Вейля, локальне цитотоксичне руйнування шару одонтобластів та проникнення клітин лімфоцитарного ряду у дентинні каналці. Останнє явище призводить до їх obturaції і пов'язаного з цим порушення циркуляції зубного ліквору в відцентровому напрямку, що в свою чергу зумовить порушення трофіки не тільки в дентині, а й в емалі. Набуло подальшого розвитку дослідження стоматологічного статусу дітей, котрі постійно проживають в різних географічних зонах Закарпатської області, зокрема гірській (м. Рахів) та низинній (м. Ужгород) та встановлено невірогідні відмінності показників поширеності, інтенсивності карієсу тимчасових зубів ($p > 0,05$). Визначено невірогідні відмінності між показниками у гендерному аспекті. Встановлено, що найчастіше у дітей вражалися тимчасові моляри ($96,2 \pm 1,4\%$; $97,7 \pm 1,4\%$; $p < 0,05$) та центральні різці ($86,8 \pm 1,9\%$; $85,52 \pm 1,9\%$; $97,7 \pm 1,4\%$; $p < 0,05$) з перевалюванням глибокого карієсу ($54,06\%$; $51,99\%$; $p < 0,05$), та субкомпенсованого перебігу карієсу у дітей з тимчасовим прикусом ($51,11\%$; $43,96\%$; $p < 0,05$). Серед дітей, які проживають в гірській та низинній зоні гігієна була назадовільною при компенсованому ступені активності карієсу ($2,42 \pm 0,05$; $2,78 \pm 0,05$; $p > 0,05$), з субкомпенсованим – поганою ($3,03 \pm 0,6$; $3,29 \pm 0,6$; $p > 0,05$), а з декомпенсованим – дуже поганою ($4,2 \pm 0,45$; $4,72 \pm 0,45$; $p > 0,05$). Відмінності показників в залежності від статі та між показниками різних географічних зон були невірогідними ($p > 0,05$). Статистично встановлено, що наявність декомпенсованого ступеня активності карієсу має пряму кореляційну залежність із високими показниками демінералізації емалі зубів у всіх досліджених пацієнтів обох навчальних закладів ($r = 0,87$, $p = 0,05$). Ключові слова: емаль та дентин зубів, поширеність, інтенсивність та активність карієсу, діти шкільного віку, біогеохімічний дефіцит фтору та йоду, гігієна порожнини рота, морфологічні особливості та метричні параметри дентину та пульпи тимчасових зубів дітей, профілактики, стоматологічного статусу, зуби, прикус, карієс та карієс зубів, каріозні порожнини, етіологія, ротова порожнина.

2. The dissertation is devoted to solving current scientific task of pediatric dentistry and aimed at increasing the effectiveness of remineralization prevention of dental caries in children, who live in conditions of biogeochemical microelement deficiency during the period of eruption and mineralization of the first permanent molars by introducing differentiated approaches for different caries activity levels. For the first time, it was established that under conditions of insufficient mineralization of the enamel of temporary teeth, a decrease in its protective function is observed, while three stages can be distinguished in the morphological reorganization of the pulp and dentin: infiltration by immunocompetent cells of the subodontoblastic Weil layer, local cytotoxic destruction of the odontoblast layer, and penetration of cells of the lymphocytic series into the dentinal tubules. The last phenomenon leads to their obturation and related to this violation of the circulation of dental fluid in the centrifugal direction, which in turn will cause a violation of trophic not only in the dentin, but also in the enamel. The study of the dental status of children who permanently live in different geographical zones of the Transcarpathia region, in particular mountainous (Rakhiv) and lowland (Uzhgorod), has been further developed, and incredible differences in the prevalence and intensity of caries of temporary teeth have been established ($p > 0,05$). Improbable differences between indicators in the gender aspect were determined. It was established that the most frequently affected children were temporary molars ($96.2 \pm 1.4\%$; $97.7 \pm 1.4\%$; $p < 0,05$) and central incisors ($86.8 \pm 1.9\%$; $85.52 \pm 1.9\%$; $97.7 \pm 1.4\%$; $p < 0,05$) with overturning of deep caries (54.06% ; 51.99% ; $p < 0,05$), and subcompensated caries course in children with temporary bite (51.11% ; 43.96% ; $p < 0,05$). Among children living in mountainous and lowland areas, hygiene was unsatisfactory with a compensated degree of caries activity (2.42 ± 0.05 ; 2.78 ± 0.05 ; $p > 0,05$), with subcompensated – poor (3.03 ± 0.6 ; 3.29 ± 0.6 ; $p > 0,05$), and with decompensated – very bad (4.2 ± 0.45 ; 4.72 ± 0.45 ; $p > 0,05$). Differences in indicators depending on gender and between indicators of different geographical zones were unlikely ($p > 0,05$). It was statistically established that the presence of a decompensated degree of caries activity has a direct correlation with high rates of tooth enamel demineralization in all studied patients of both educational institutions ($r = 0.87$, $p = 0.05$). Keywords: enamel and dentine of the teeth, prevalence, intensity and activity of caries, school-aged children, biogeochemical deficiency of fluorine and iodine, oral hygiene, morphological features and metric parameters of dentin and pulp of primary teeth of children,

effectiveness of prevention, dental status, teeth, bite, caries and dental caries, carious cavities, etiology, oral cavity.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Клітинська Оксана Василівна
2. Klitynska Oksana Vasylivna

Кваліфікація: 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гасюк Наталія Володимирівна
2. Hasiuk Nataliia Volodymyrivna

Кваліфікація: 14.03.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Каськова Людмила Федорівна

2. Kaskova Liudmyla Fedorivna

Кваліфікація: 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Годованець Оксана Іванівна

2. Hodovanets Oksana Ivanivna

Кваліфікація: 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мельник Володимир Семенович

2. Melnyk Volodymyr Semenovych

Кваліфікація: 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Мочалов Юрій Олександрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Мочалов Юрій Олександрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.